

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1972-1973.

25 OCTOBRE 1972.

Projet de loi modifiant l'arrêté n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et des orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé ainsi que l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)
PAR M. **THOMAS**.

Exposé du Secrétaire d'Etat au Budget.

Dans son exposé introductif, le Secrétaire d'Etat au Budget souligne que le projet à l'examen s'inspire des mêmes préoccupations d'ordre social que celles contenues dans la loi du 17 juin 1971 qui visait l'octroi d'avantages spéciaux en faveur des agents des services publics déclarés inaptes après une courte carrière et qui, de ce chef, étaient privés de pension ou ne bénéficiaient que d'une pension minime.

Il ne s'agit plus, dans le cas présent, de pension de retraite mais de la situation des personnes que le décès d'un agent peut placer dans une position matérielle pénible.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Maes John, président Aerts, Ansiaux, De Bondt, De Clercq C., Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Lagae, Lagneau, Maes R., Paque, Scheyven, van Waterschoot, Vreven, Wiard et Thomas, rapporteur.

R. A 9170

Voir :

Document du Sénat :

448 (Session de 1971-1972) : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1972-1973.

25 OKTOBER 1972.

Ontwerp van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel alsmede van het koninklijk besluit nr. 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de Rijkswacht.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
FINANCIEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. **THOMAS**.

Uiteenzetting van de Staatssecretaris voor Begroting.

In zijn inleidende uiteenzetting wijst de Staatssecretaris voor Begroting erop dat aan het besproken ontwerp hetzelfde sociaal streven ten grondslag ligt als aan de wet van 17 juni 1971 houdende toekenning van bijzondere voordelen aan het overheidspersoneel dat na een korte loopbaan ongeschikt is verklaard en derhalve geen of slechts een zeer klein pensioen geniet.

In dit geval gaat het niet meer om een rustpensioen maar om personen die door het overlijden van een personeelslid in een moeilijke materiële positie kunnen komen te verkeren.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Maes John, voorzitter; Aerts, Ansiaux, De Bondt, De Clercq C., Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Lagae, Lagneau, Maes R., Paque, Scheyven, van Waterschoot, Vreven, Wiard en Thomas, verslaggever.

R. A 9170

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

448 (Zitting 1971-1972) : Ontwerp van wet.

Si la législation actuellement en vigueur octroie une pension à la veuve et aux orphelins d'un agent décédé, elle ne prévoit rien par contre en faveur d'autres personnes dont le défunt était le soutien et qui ne peuvent cependant, en raison de leur âge avancé ou de leur trop jeune âge ou encore du fait d'un état de santé déficient, exercer une activité professionnelle leur permettant de pourvoir elles-mêmes à leur subsistance.

Etant donné que l'agent défunt a participé durant toute sa carrière au fonds des pensions de survie, il paraît équitable, lorsqu'il ne laisse pas, lors de son décès, de veuve ou d'orphelins ayant droit à une pension de survie de venir en aide à ces personnes.

Il ne peut être envisagé de leur ouvrir un droit à une pension viagère puisque leur situation financière est susceptible d'évoluer et c'est pourquoi le projet a prévu en leur faveur l'octroi d'une allocation temporaire accordée pour une période ne dépassant pas trois ans mais qui est susceptible d'être renouvelée pour des périodes n'excédant pas la même durée.

L'allocation est accordée par le Ministre qui a l'Administration des pensions dans ses attributions, sur l'avis conforme d'une commission spéciale instituée par le projet.

Elle ne pourra dépasser le montant prévu pour les pensions d'orphelins.

Pour le surplus, l'allocation sera traitée comme une pension, ce qui permet d'en lier le montant à l'évolution de l'index des prix à la consommation et de la majorer d'office en cas de hausse des rémunérations d'activité.

Discussion générale.

Il est demandé au Secrétaire d'Etat si le projet s'appliquera aux fonctionnaires de l'Etat seulement ou si d'autres catégories de personnes sont également visées.

Le Secrétaire d'Etat répond que le champ d'application du projet résulte clairement de son intitulé. Il y est précisé que le projet modifie les arrêtés royaux n°s 254 et 255 du 12 mars 1936. Le premier de ces arrêtés concerne le personnel civil de l'Etat et le personnel assimilé, et s'applique non seulement aux fonctionnaires de l'Etat proprement dits mais aussi aux membres de l'enseignement et des corps spéciaux. Le second concerne les membres de l'armée et de la gendarmerie. Le projet vise donc toutes les personnes qui, dans l'état actuel de la législation, participent au régime des pensions de survie à charge du Trésor public.

Des membres se demandent si le projet, louable dans ses intentions, ne risque pas d'ouvrir la porte à l'arbitraire.

Le Secrétaire d'Etat rappelle que des précautions sont prises dans le projet pour éviter les risques de décisions arbitraires. Il appartiendra certes au Ministre qui a l'Administration des pensions dans ses attributions d'accorder l'allocation et d'en fixer le montant, mais il devra se conformer à

De huidige wetgeving verleent een pensioen aan de weduwe en de wezen van een overleden personeelslid, maar zij bevat niets ten voordele van andere personen voor wie de overledene de kostwinner was en die, als gevolg van hun gevorderde of jeugdige leeftijd dan wel als gevolg van hun gezondheidstoestand niet in staat zijn een beroep uit te oefenen waarmee zij zelf in hun onderhoud kunnen voorzien.

Aangezien het overleden personeelslid gedurende zijn gehele loopbaan aan het Fonds der overlevingspensioenen heeft bijgedragen, lijkt het billijk dat die personen worden geholpen, wanneer hij bij zijn overlijden geen weduwe of wezen nalaat die recht hebben op een overlevingspensioen.

Er kan geen sprake van zijn hun een levenslang pensioen toe te kennen omdat hun financiële toestand kan evolueren en daarom verleent het ontwerp hun een tijdelijke tegemoetkoming voor een periode van ten hoogste drie jaar, die evenwel voor periodes van ten hoogste dezelfde duur kan worden vernieuwd.

De tegemoetkoming wordt verleend door de Minister tot wiens bevoegdheid het Bestuur der pensioenen behoort, op eensluidend advies van een bijzondere commissie die door het ontwerp wordt ingesteld.

De tegemoetkoming mag niet meer bedragen dan de wezenpensioenen.

Overigens wordt de tegemoetkoming behandeld als een pensioen, zodat het bedrag ervan aan de schommelingen van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen kan worden gekoppeld en ambtshalve kan worden verhoogd in geval van stijging van de bezoldigingen.

Algemene bespreking.

Aan de Staatssecretaris wordt gevraagd of het ontwerp alleen toepasselijk is op de rijksambtenaren dan wel op nog andere categorieën van personen.

De Staatssecretaris antwoordt dat het opschrift van het ontwerp duidelijk het toepassingsgebied aangeeft. Het strekt tot wijziging van de koninklijke besluiten nrs. 254 en 255 van 12 maart 1936. Het eerste besluit heeft betrekking op het burgerlijk rijkspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel en is niet alleen toepasselijk op de eigenlijke rijksambtenaren maar ook op het onderwijspersoneel en de leden van de speciale korpsen. Het tweede betreft het personeel van het leger en van de rijkswacht. Het ontwerp geldt bijgevolg voor alle personen die, in de huidige stand van de wetgeving, onder het stelsel van de overlevingspensioenen ten laste van de Schatkist vallen.

Sommige leden vragen zich af of het ontwerp, dat goed bedoeld is, geen aanleiding zal geven tot willekeur.

De Staatssecretaris merkt op dat in het ontwerp zelf voorzorgen zijn genomen om willekeurige beslissingen te vermijden. Weliswaar zal de tegemoetkoming worden verleend en het bedrag ervan vastgesteld door de Minister tot wiens bevoegdheid het Bestuur der Pensioenen behoort maar hij

l'avis motivé d'une commission présidée par un magistrat de l'ordre judiciaire et comprenant, outre ce magistrat, deux fonctionnaires du Ministère des Finances et deux personnes proposées par les organisations syndicales les plus représentatives des agents des services publics.

Plusieurs membres s'inquiètent de l'absence dans le projet de critères objectifs permettant d'établir les droits des bénéficiaires. Il est stipulé que l'allocation peut être octroyée aux personnes dont l'agent défunt était le soutien. Cette notion de « soutien » n'est-elle pas trop vague ? Le projet s'applique-t-il seulement aux personnes ayant avec le défunt un lien de parenté ou à d'autres personnes également ?

En réponse à ces différentes questions, le Secrétaire d'Etat fait valoir que le projet a pour but de fournir des moyens d'existence à des personnes qui étaient à charge de l'agent défunt et qui, en raison de leur âge ou de leur état de santé, sont incapables de pourvoir elles-mêmes à leur subsistance.

On peut donc se trouver en présence de situations variées qui devront faire l'objet d'examen individuels. Il n'est pas indiqué, dès lors, de fixer des critères trop rigides. C'est à la « Commission des allocations de survie » instituée par le projet qu'il appartiendra de vérifier si les conditions prévues sont réunies en prenant, dans chaque cas d'espèce, toutes les informations nécessaires. D'autre part, il est utile de préciser que le projet ne prévoit pas l'existence d'un lien de parenté entre le bénéficiaire de l'allocation et l'agent défunt.

Un membre demande si l'allocation prévue par le projet pourra être cumulée avec d'autres revenus tels que, par exemple, une allocation de handicapé.

Le Secrétaire d'Etat répond que le texte à l'examen ne contient pas de dispositions en matière de cumul mais il est évident que, puisque l'allocation ne peut être accordée qu'aux personnes dont l'agent défunt était le soutien, il ne peut s'agir que de personnes ayant des revenus très modestes. Au surplus, il peut être tenu compte de l'existence de pareils revenus pour déterminer le montant de l'allocation dont l'octroi sera proposé par la Commission des allocations de survie. Le projet ne fixe pas, en effet, le montant de l'allocation mais stipule simplement qu'elle ne peut être supérieure aux taux fixés pour les pensions d'orphelins.

A la demande d'un membre de la Commission, le Secrétaire d'Etat précise que si plusieurs personnes peuvent entrer en considération pour l'octroi de l'allocation, le montant maximum de l'allocation à répartir entre ces personnes se calcule comme la pension d'un nombre identique d'orphelins. Pour deux personnes l'allocation ne pourrait donc dépasser les 8/10 d'une pension de veuve et pour trois personnes, le montant entier d'une pension de veuve.

Un membre demande si l'incidence financière du projet a pu être établie.

Le Secrétaire d'Etat répond qu'à défaut d'informations en ce qui concerne le nombre de personnes qui pourraient bénéficier des mesures proposées, il n'a pas été possible d'estimer

zal zich moeten voegen naar het gemotiveerd advies van een commissie voorgezeten door een magistraat van de rechterlijke orde en die bovendien zal bestaan uit twee ambtenaren van het Ministerie van Financiën en twee personen voorgedragen door de representatieve vakorganisaties van het overheidspersoneel.

Verscheidene leden merken op dat het ontwerp geen objectieve normen bevat om de rechten van de begunstigten vast te stellen. Er wordt bepaald dat de tegemoetkoming kan worden verleend aan personen van wie het overleden personeelslid de kostwinner was. Is dit begrip « kostwinner » niet te vaag ? Is het ontwerp alleen toepasselijk op bloedverwanten van de overledene of nog op andere personen ?

De Staatssecretaris antwoordt dat het ontwerp ten doel heeft bestaansmiddelen te verschaffen aan personen die ten laste waren van het overleden personeelslid en als gevolg van hun leeftijd of hun gezondheidstoestand niet in staat zijn zelf in hun onderhoud te voorzien.

Er kunnen zich dus verschillende situaties voordoen die afzonderlijk onderzocht moeten worden. Het is bijgevolg niet goed al te strakke normen vast te stellen. Het zal de taak zijn van de « Commissie voor overlevingstegemoetkomingen », die door het ontwerp wordt ingesteld, om in elk afzonderlijk geval alle nodige inlichtingen in te winnen en na te gaan of de voorziene voorwaarden vervuld zijn. Bovendien is het nuttig erop te wijzen dat het ontwerp geen band van bloedverwantschap eist tussen de gerechtigde op de tegemoetkoming en het overleden personeelslid.

Een lid vraagt of de tegemoetkoming gecumuleerd kan worden met andere inkomsten zoals, bij voorbeeld, een tegemoetkoming voor gehandicapte.

De Staatssecretaris antwoordt dat de tekst geen bepalingen inzake cumulatie bevat, maar het is duidelijk dat, aangezien de tegemoetkoming slechts kan worden verleend aan personen van wie de overledene de kostwinner was, ze slecht toegekend kan worden aan personen met zeer bescheiden inkomsten. Bovendien kunnen zulke inkomsten in aanmerking worden genomen voor de bepaling van het bedrag van de tegemoetkoming die door de Commissie voor overlevingstegemoetkomingen zal worden voorgesteld. Het ontwerp bepaalt namelijk niet het bedrag van de tegemoetkoming, maar zegt alleen dat zij niet hoger mag zijn dan de bedragen vastgesteld voor de wezenpensioenen.

Op de vraag van een commissielid verklaart de Staatssecretaris dat, wanneer verscheidene personen voor de tegemoetkoming in aanmerking kunnen komen, het maximumbedrag van de tussen die personen te verdelen tegemoetkoming wordt berekend zoals het pensioen van een zelfde aantal wezen. Voor twee personen zou de tegemoetkoming bijgevolg niet meer mogen bedragen dan 8/10 van een weduwepensioen en voor drie personen niet meer dan het volledige bedrag van een weduwepensioen.

Een lid vraagt of de financiële weerslag van het ontwerp kan worden vastgesteld.

De Staatssecretaris antwoordt dat het niet mogelijk geweest is de financiële weerslag van het ontwerp te ramen, omdat geen gegevens voorhanden zijn over het aantal personen die

l'incidence financière du projet. Il faut souligner toutefois que les dépenses qu'il entraînera tomberont à charge du fonds des pensions de survie alimenté par les retenues effectuées sur les traitements des agents en activité.

Un membre demande ce que l'on entend par « organisations syndicales les plus représentatives ».

Le Secrétaire d'Etat répond qu'il s'agit d'une notion habituelle figurant déjà dans une série de lois.

Adoption du projet et des articles.

Les articles et l'ensemble du projet ont été adoptés à l'unanimité.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
S. THOMAS.

Le Président,
J. MAES.

de voorgestelde maatregelen zouden kunnen genieten. Er dient evenwel op gewezen te worden dat de uitgaven die het ontwerp zal meebrengen, ten laste vallen van het Fonds voor overlevingspensioenen, dat wordt gestijfd met de inhoudingen op de wedden van de personeelsleden in actieve dienst.

Een lid vraagt wat wordt verstaan onder « representatieve vakorganisaties ».

De Staatssecretaris antwoordt dat het hier gaat om een gebruikelijk begrip dat reeds in een aantal wetten voorkomt.

Goedkeuring van het ontwerp en van de artikelen.

De artikelen en het geheel van het ontwerp zijn met algemene stemmen aangenomen.

Dit verslag is met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
S. THOMAS.

De Voorzitter,
J. MAES.